

(НИН, 17.09.2009)

Ивица Дачић је изненадио многе и у Београду и у Бриселу. Овде говоримо о позитивном изненађењу; нису очекивали овакву политику негдашњег портпарола СПС-а Слободана Милошевића. Дачић пак каже да од њега и других чланова СПС-а није очекивано ништа и отуда изненађење. „Приписао бих то предрасудама које постоје о нама и онда када људи виде како радимо, изненаде се и кажу: ви сте нормални и способни људи.“ Дачић је изненадио и многе у Немањиној 11 у Београду када је одлучио да дефинитивно неће да гласа за измене и допуне Закона о информисању. Овде говоримо о негативном изненађењу. Посебно једног човека: Млађана Динкића. „Ја са Динкићем имам коректне односе. Нисам му замерао кад није гласао за аранжман са Русима, као што он мени замера што нисам гласао за Закон о информисању. Али, ово није никаква лична ствар већ принципијелна политика СПС-а.“

Принципијелно, у овом случају значи да не желите да понављате грешке из прошлости?

- Да. Нико нема право да од чланова СПС-а тражи да два пута пролазе кроз исти пакао. Ту је и моје лично животно искуство. Ја сам међу првима дошао на црне листе ЕУ и САД због прошлог закона о информисању. И ја сада још чекам визу за своју службену посету Америци иако сам заменик премијера. СПС док сам ја председник никада неће гласати за свађање са медијима и новинарима, укидање скупштинских телевизијских преноса, пребијање грађана, враћање на већински систем, ратове. Нешто због чега је СПС претрпео много и нешто због чега је замало изгубио живот, не само као странка. Неким нашим људима је био угрожен живот у буквалном смислу. Није логична ситуација да се с једне стране осуђује све што је било пре 2000. године, а да се уједно поново користе механизми који би могли да личе на то.

Ипак, за овакав закон гласао је и један члан ваше посланичке групе, Саша Дујовић, и на тај начин је, између осталог, и омогућено његово изгласавање?

- Ми смо за изборе направили листу на којој су били ПУПС, Јединствена Србија и Покрет

ветерана. Саша Дујовић је мандат добио као члан Покрета ветерана.

Хоћете рећи да је Дујовић одлучио да гласа „за“ без консултације са вама? Кога уопште тај човек представља?

- Знам да је дошло до неке поделе у тој организацији, али ја ником нисам хтео да намећем своје ставове. Рекао сам да 11 посланика СПС-а због своје прошлости неће да гласа за овакав закон, али и да ја нећу да браним ником од наших коалиционих партнера да гласају како желе. Јер те странке нису оптерећене прошлошћу као наша. При том, у старту сам рекао и да нећемо правити опструкцију доношењу овог закона, а могли смо и то да урадимо.

Због чега нисте? Да не би пала влада?

- Ниједног момента нам није пало на памет да рушимо владу. И да ли сада испада да смо ми нестабилан политички партнер зато што нисмо гласали за нешто што се мора? Па и у време Милошевића је било нешто што се мора па се испоставило да су то велике грешке. СПС је толико променио свој имиџ и своју реалну политику коју води да је ово што нам замерају око Закона о информисању ситан детаљ. Ево да ја вас питам: да ли је СПС био против изручивања Хашком трибуналу?

Да. И чим сте дошли на власт испоручили сте Радована Караџића?

- Али, ми сада примењујемо постојећи закон. Ја могу сада да кажем да нећу да хапсим никога ко је на листи Хашког трибунала. Онда бих ја био изнад закона и устава државе. И онда би то свима било нормално? Они који нас критикују не схватају колике смо тектонске промене имали у странци и у нашој политици зато што смо помогли да се направи ова влада. Да није било нас, не би било ни ове владе.

И сад је испало да сте ви и Палма „најевропскији део“ владе у којој седе ДС и Г17 а којој помаже ЛДП.

- Не размишљај у тим категоријама. Мислим да је основ сваке коалиције договор, а сад није било договора већ смо ми доведени пред свршен чин. Рузвелт је једном рекао да опозиција кад дође једном на власт, ради све оно што је замерала прошлој власти. Нисмо се ваљда борили да дођемо на власт да будемо исти као претходни.

Мислите исти као ви деведесетих година.

- Ако СПС прави промене у односу на оно што је био, не знам шта неким другима треба да се враћају уназад. Нисам могао да претпоставим да ћемо се 2009. године бавити оваквим питањима.

Вас су некада звали „мали Слоба“. А данас имамо утисак да још једино Милутин Мркоњић у СПС-у помиње Слободана Милошевића. Шта мислите шта би вам, да је жив, рекао Милошевић за политику коју сада водите?

- Сигуран сам да би Слободан Милошевић урадио исто што и ја. Само не би оволико размишљао колико сам ја размишљао. Јер, он је био веома прагматичан политичар. И добро знате да су сви из тадашње опозиције имали врло добре односе са њим. И не знам да ли су ме тако звали, али и ако јесу немам разлога да бежим од тога. Само, сада су другачије околности, не може се два пута ући у исту реку. Не може се живети од прошлости. Хвала прошлости или извучимо поуке из прошлости, али хајдемо даље. Ако је наша прошлост једина наша будућност, онда немамо будућност.

Да ли је данашњи СПС баштиник политике Слободана Милошевића или је дефинитивно одустао од ње?

- Мислим да је прерано говорити о историјској улози Слободана Милошевића и политике коју је водио. Погледајте, на пример Јованку Броз – њена улога се другачије доживљавала пре 15 година а другачије се доживљава сада. Зато, немојмо журити ни са историјском оценом Милошевића. Када говоримо о најважнијим националним стварима из тог времена а то су: Дејтонски споразум, Република Српска, Резолуција 1244, они су и даље у основи нашег програма. Али, доста ствари је и превазиђено.

Може ли ваше бирачко тело да прати ову вашу трансформацију? Ову реформу СПС-а?

- Није срамота доживети нокаут као што смо ми доживели 2000. године. Срамота је не устати. Ја сам могао да, као многи други, пљунем на своју странку и да одем. Али да ја нисам остао, многи који се сада враћају не би имали где да се врате. И ту је наша предност у односу на неке друге: ми знамо како је кад сте у власти, знамо колико власт не сме да вас понесе и поквари и да губитак власти не сме да вас уплаши. Данас ми се гади када ми неко приђе и каже да је члан СПС-а од оснивања. А видим да ми то говори само зато што смо сада ми на власти и што очекује неку функцију. Знам да такви први одлазе. Пред ове последње парламентарне изборе нас су сви потцењивали.

Да ли је истина да вам је Александар Никитовић у име Коштунице пред изборе рекао да му ви нисте потребни.

- То је било у предизборној ћутњи. Требало је да се састанем са Коштуницом, али нисам јер је он био заузет. И тада ми је речено у његовом кабинету да им ми нећемо бити потребни јер ће они и радикали и без нас моћи да направе већину, али да ће нас узети и без тога. Ја сам рекао да не треба нико да нас узима ако му нисмо потребни.

А шта је било после избора. Да ли сте се чули са тим истим људима?

- Понуда која је стигла од ДСС-а и радикала била је понижавајућа. Она је подразумевала да имамо једног потпредседника владе, министра за рад, пољопривреду и економске односе са иностранством. Нисам љут ни на кога, али СПС је имао право да изабере бољу варијанту.

Ко је све утицао на вас да донесете одлуку да уђете у владу са ДС-ом и јесте ли се плашили реакције чланства и ваших традиционалних бирача?

- Ја сам лично преузео одговорност за ову одлуку. Рекао сам на главном одбору: ја вам ово предлажем, ја ћу и да одговарам. Ако погрешим, смените ме. Сви резултати истраживања јавног мњења и локалних избора показују да нам наше чланство не само да није смртно замерило коалицију са ДС-ом већ смо чак и повећали број бирача.

То кажу истраживачи јавног мњења на које сте ви љути зато што, наводно, умањују резултат СПС-а?

- Нисам љут већ се само питам који то резултат треба да постигне СПС да би код неких истраживача јавног мњења имао више од 4 одсто. Ми смо једина странка која је на изборима у Земуну и на Вождовцу у апсолутном броју повећала број бирача, а у истраживањима ниједном нисмо прешли четири одсто. Не могу да се отмам утиску да је то намерно. Ово што неке агенције дају то је оно што се жели да буде СПС. Да буде странка са контролисаном снагом, на ивици цензуса. Е, то није могуће.

Него, шта ће да буде СПС? Мислите да можете да постанете највећа партија на том социјалдемократском пољу, на које сад циља и неколико новооснованих партија? И докле се стигло са вашим учлањењем у Социјалистичку интернационалу?

- Најозбиљнија странка социјалдемократске оријентације у Србији требало би да буде Демократска странка. Међутим, нисам сигуран да бирачи ДС-а њу перципирају као странку левнице или левог центра. Али ДС и неке друге нове социјалдемократске странке долазе из неког другог миљеа у односу на СПС и мислим да се ми уопште не преклапамо у бирачком телу, тако да ја желим најбоље свим другим странкама. Али, пре свега властитој странци. Колико будемо јаки толико ћемо моћи да утичемо на одлуке које се доносе. Нама су сада отворена врата према Социјалистичкој интернационали јер је Етички комитет дао позитивно мишљење за наш пријем, на међународном плану се умногоме променила слика о нашој странци, али СПС неће живети од тога колику подршку има у Вашингтону, Бриселу или Москви, већ колику има у Србији. Тек треба да наставимо реформу странке: треба да будемо модерна странка левнице. Радује ме што подршка СПС-у не долази само од старијих, сада стичемо значајну подршку и међу млађима. И даље имамо најмању подршку у оној генерацији од 30 до 40 година. То су они који су расли у време наше прошле власти. И зато ја нећу да повлачим ниједан потез који ће рећи да се нисмо променили.

Споменули сте Земун и Вождовац. У чему је разлика између ове две општине: у

једној можете да правите коалицију са напредњацима, а у другој не можете, па ће грађани морати поново на гласање?

- Драган Ђилас ми је јасно рекао да ће, ако на Вождовцу буде формирана другачија коалиција, то угрозити и коалицију у граду. Ако сте у коалицији са неким на републичком и на градском нивоу, онда је логично да нећете виши интерес угрозити неким нижим интересом.

Колико, заправо, СПС има аутономну позицију? Испада да су тачне приче да СПС има два шефа, оба из Житорађе. Један је Дачић, други Ракић (шеф кабинета Бориса Тадића, прим. н.).

- То онда може да се каже и за друге странке. За ДС, на пример. Ми јесмо из истог села, али то нема везе са нашом политиком. А СПС ће да буде аутономнији што буде имао више гласова. То је бар јасно.

Да ли ће СПС после следећих парламентарних избора имати исти однос према ДС-у и СНС-у или је Тадићева странка, ипак, ваш први избор?

- Оно што је сигурно то је да ћемо бити партија са европском оријентацијом. Ниједна нова влада нас неће вратити корак уназад. Ако гледамо идејно и само идејно, нама је најближа Демократска странка. Без обзира на то што то делује катастрофално када то чују њихови бирачи. Али, питам их, имате ли неког ближег? Али, можда ће владу направити ДС и СНС па им нећемо бити потребни. Ја, иначе, мислим да ДС и СНС треба да сарађују јер смена власти у Србији треба да се претвори у један нормалан чин.

Хоће ли предстојећа геј парада проћи као један нормалан чин? Хоћете ли је обезбедити и да ли је подржавате?

- Ми ту немамо шта да подржавамо. Полиција ради свој посао; ово јесте скуп високог ризика и ми смо то организаторима рекли. Било би боље да се не одржава, али свака забрана би била акт дискриминације а ми не желимо никога да дискриминишемо. Нама

су се обратили и неки европски комесари за људска права; мене позивају да се изјасним да ли ћу да их заштитим. А није питање да ли хоћемо да их заштитимо већ да ли можемо то да урадимо ако се један део друштва тако организује да то буде дан који ће неко запамтити. А полиција је за све одговорна. И вероватно ће да буде крива шта год да се деси.

Сами сте криви. Хтели сте да budete министар полиције.

- Нисам хтео. Због тежине одлуке коју је СПС требало да донесе прво се размишљало да неко од нас буде премијер. Кад се од тога одустало, ДС је изашао са предлогом да СПС добије место заменика премијера и министра унутрашњих послова. Кад сам чуо тај предлог, наљутио сам се и два дана ни са ким нисам говорио. Нисам себе могао да замислим као министра полиције.

Да ли ће СПС остати против и ако дође на ред потврђивање Статута Војводине у Скупштини Србије?

- Да, ту нема никакве дилеме. И драго ми је да сада и државно руководство Србије има тај став да Војводина не може бити држава у држави.

Али, и покрајински СПС је у Скупштини Војводине гласао за такав Статут.

- И без СПС-а је постојала већина за то. Мислим да тада људи нису озбиљно схватили суштину проблема и куда нас све ово може довести. Знате како, ја сам из јужне Србије. Мислим да ми највише имамо право да се бунимо против начина расподеле средстава. Када се брани Србија, сигурно се не брани на Теразијама. Кад треба да се гине за Србију, онда то раде најнеразвијенији крајеви. А када се одбрани, онда долази као у причи Лазе Лазаревића - све ће то народ позлатити.

Јесте ли консултовани приликом цртања региона? Знате ли у који ће регион ваша Житорађа?

- Нико нас ништа није питао. То је још једна потврда да овој влади недостаје више координације.

У економском смислу Србија је водила политику неолиберализма „у којој тржиште решава све“. Та политика доживела је крах у свету.

- У свету се дешавају тектонске промене. Обама говори о реформи здравственог система, у Европи државе дају помоћ приватним предузећима. На насловној страни „Њузвика“ се појавио текст под насловом „Сад смо сви социјалисти“. Само се код нас о томе не говори. Зато је задатак СПС-а да појача размишљања на ове теме и код нас. Али и ми смо ту ослабљени, економисти у нашој странци још живе у прошлости и углавном тугују за друштвеном својином. А то су сад успомене.

(Разговарао **Горислав Папић**)